

Tribuna Nouă

REDACȚIA ȘI ADMINISTRATIA
Bulev. Regina Maria Nr. 12. Tipografia „Aradul”
INSERȚII
se primesc după tariful la Administrația ziarului și la toate agențiile de publicitate.

Abonamente:
an . 520 Lei
an . 260 Lei
an . 130 Lei

Lei ex.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL

DIRECTOR: ION MONTANI.

2 Lei ex.

Politica bugetului

Arad, 29 Nov.

pământului era ca, în anul 1923, bugetul să fie surpriza de 1 Aprilie. În regulă el nu era cunoscut, înainte de a fi depus pe biroul Adunării, decât cu o săptămână înaintea lui. În noaptea de 31 decembrie, în noaptea de 31 decembrie, în noaptea de 31 decembrie...

23, douăzeci în 1923 și douăzecișipatru miliarde în 1924. Balanța comercială activă cu șapte miliarde lei, suprafața cultivată a țării crescând cu 2 și jum. milioane hectare, iar producția de grâu crescută cu patru milioane de hectolitri. Toate aceste cifre, conștientizate și controlate prin lucrări statistice speciale, exprimă realități incontestabile. Ele nu pot fi judecate, raportându-le la situația prezentă și ar însemna o negație a logicii, dacă nu le-am admite o mare influență asupra prezentului ca și a viitorului. Dacă aceste cifre nu ar fi existat așa cum sunt, situația de azi ar fi fost cu mult mai grea.

Adversarii acestui buget sau mai bine ai politicii pe cari o reprezintă, discutată în prezent pe larg în toată presa, se întreabă: de ce atunci, dacă stăm așa de bine, nu căpătăm credit în străinătate și de ce ne aflăm în criza economică? Se pare că n'ar fi greu de răspuns la această întrebare dacă ne dăm seama că situația mondială e de așa natură încât se speculează cămătărește cu nevoile statelor, indiferent de situația lor și că jena economică este o consecință firească a lucrurilor. Aci este toată cheia situației. A rezista tentativelor cămătărești cari scontează viitorul țării este, netăgăduit, o datorie elementară pentru orice bărbat de stat. România are solul cel mai bogat din Europa și va veni o vreme când își va rescumpăra cu prisosință lipsurile de azi, — aceasta trebuie să fie ideea călăuzitoare pentru politica noastră.

Se pare că pe acest teren, al realității economice, trebuie pusă chestiunea. Din cercetarea lucrării dlui ministru de finanțe reiese că metoda ei este acumularea lentă de aur la Banca Națională, decurgând din normalizarea treptată a vieții economice și din surplusul de încasări asupra plăților în străinătate, — și, în consecință retragerea paralelă a hârtiilor de prisos. În două cuvinte, îndreptare financiară prin normalizare economică. Nu vedem și nu ni se arată argumente pentru o teză contrară. Economia unei țări este valoarea ei reală, iar nu banul, care este convențional, și corespunde direct economiei naționale. E adevărat că schimbul dă viață și valoare producției, dar el nu are nevoie de o măsură sigură și invariabilă, — precum s'a spus — pe-ntrecă marfa reprezintă o valoare intrinsecă. Nu putem nega opera de normalizare economică în folosul ameliorării financiare, pentru unicul și supremul motiv că ameliorarea economică se află sub puterea și influența noastră pe când asigurarea financiară depinde de alte influențe și în tot cazul nu stă direct în posibilitățile noastre.

Pe aceste baze stă singura metodă completă de guvernământ în materie economică și financiară careia nu i se opune o altă teză serioasă.

Demonstrații împotriva guvernului Baldwin
Paris, 28. — Se anunță din Londra, că partidul muncitoresc englez pînăuște mari demonstrații în toată Anglia, spre a protesta împotriva politicii noului guvern față de Egipt.

NOTE

1 Decembrie 1918

Arad, 29 Nov.

1 Decembrie 1918
Poinăne se împlinesc, șase ani de la acea dată... Șase ani scurți, pentru că lungi au fost anii războiului și ai luptei noastre pe aceste pământuri ale moșilor și strămoșilor noștri!
1 Decembrie 1918!
Zi de așteptare grea, ca și celelalte zile din acele vremuri ale rasturnărilor visate.
Roma gemea de ostași cari se întorceau de pe front... Bravii legionari români, cari l'aseră parte la cele din urmă lupte la Vittorio Veneto și în Trento, se întorceau și ei spre interiorul Italiei de unde, se șvonea că vor fi trimiși repede pentru a ocupa Banatul.

Așteptările Românilor din capitala Italiei erau mai de neșupertat ca oricând.
La Praga se proclamase Republica cehoslovacă... Trupele sârbești înaintau pe teritoriul croat...

Cesurile treceau ca anii, zilele ca veacurile... „Ce vor face ai noștri?” „De ce întârzie atâtea?”

Aceste erau întrebări ce și-le punea fiecare Român cu grije de destinele neamului lui.
Presa Italiană era plină de știri îmbucurătoare dela Praga, Zagreb și Varșovia... Din Ardealul nostru încă nimic... Parcă ar fi fost la marginea pământului...

Dar într-o zi, — nouăzeci și patru pentru todeauna, — ziarul „Tribuna” din Roma apărea aducând pe prima pagină un articol intitulat: „La Grande Romania risorge”.

Era un articol entusiast care, din prilejul Adunării dela Alba-Iulia, saluta unirea tuturor Românilor... A fost vestea mare ce-o așteptam!... Un răspuns sfânt pentru toate așteptările!

Dacă ar fi să-mi uit într-o zi de toate bucuriile ce le-am avut în viață, satisfacția acelor clipe îmi va rămâne totuși vie în suflet până la moarte.

1 Decembrie 1918!... Am trăit, ca atâția frați ai mei, să te ajung! — Am trăit să mă cuminec din nemărginita ta bucurie!

1 Decembrie 1918! Libertate, vor ști copiii și nepoții noștri să te aperi cu acelaș avânt și răbdare, cu care am l'ptat noi și cu care te-am salutat în acea zi nesitată?!

Un interview al lui Racovski

„Prager Presse” află din Moscova:
„Racovski s'a exorimat în „Isvestia” asupra sorței tratatului anglo-rus, în felul următor: „Eu nu vreau ca acest tratat să poată fi înlocuit printr'un alt tratat, căci în ce ne privește, noi am mers până la limita extremă a concesiilor. Mai departe nu putem merge.”
„asupra relațiilor cu Franța el a spus: „Pentru muncitorii și țărani noștri, numai o astfel de soluție a chestiei datorii lor este acceptabilă, care ar aduce foloase materiale ambelor părți și ar compensa pagubele uriașe pe cari le-am suferit pe urma intervențiilor, al căror inspirator a fost Franța.”

FOLIOLE

Cânta un om

Nu știu cum, dar vântul
Noaptea la zăbrele,
Parcă n'cheagă cântul
Desnădejei mele;
Și cum plâng castanii
Lângă pragul meu,
Mi-amintesc de anii
Plînsului din greu.

Și cum bat în geamuri
Degete de ploaie
Ramuri după ramuri
În piept mi se 'ncovorie
Și se frâng și doare
Rena care-o fac,
Că de vis în floare
Am rămas sărac.

Vântul și cu stropii
Vremurilor grele
Scutură anopii
Bucurie-mele.
Negura și bruma
Vorbelor de rău
Amuțiră gluma
Sufletului meu.

Visurile mele
Triste lângă zid

Colonizarea Bucovinei de Nord

IASI, 28. — Autoritățile în drept au primit comunicarea că s'a hotărât colonizarea unor regiuni din Bucovina cu element românesc din vechiul regat. Este vorba de nordul Bucovinei, regiunea dintre Prut și Nistru în care se află numai element străin, anume rușii, un mic număr de germani și lipoveni.

Colonizarea se va face cu țărani din regat, legionari și voluntari din armata română.
Se vor forma insule române în mijlocul regiunii rutenizate.
Se va rezerva o întindere de 5000 hectare

care se va împărți în o 1000 loturi a 5 hectare de fiecare.
Colonizatorilor li se vor acorda creditele necesare întinerii gospodărilor.
Fondul existent de 50 milioane va fi majorat pentru acordarea de ajutoare.

Tratatul de cale ferată româno-ceshoslovac

Praga, 28. — Reprezentanții ministerului de comunicație cehoslovac au plecat dela Uzhorod la Satu-Mare în vederea tratativelor cu delegații căilor ferate române pentru reglementarea traficului de frontieră între ambele state.

O figură reprezentativă românească

— Cu prilejul unei aniversări. —

Arad, 29 Noembrie

Spiritul extrem de critic al opiniei noastre publice a consacrat întotdeauna un cult deosebit pentru personalitățile marcante cari pentru valoarea lor productivă științifică sau artistică, sau pentru abnegația, de a și închina energiile unei idei superioare, în loc de a le exploată cât mai economic în interes personal, au binemeritat astfel de considerații excepționale. Criticismul opiniei publice se oprea întotdeauna în fața personalităților de merit, a căror rost și situație în viața noastră publică a fost stabilit prin concluziuni de valoare științifică istorică cu totul în afară de elogiile ocazionale sau oficiale, cari au banalizat atatea figuri reprezentative în anii din urmă.

O figură în fața căreia opinia publică va trebui să păstreze respectul convenit unui distins luptător este generalul Silvia Herbay, mort înainte cu un an.

Activitatea lui pe terenul vieții publice românești, precum și opera lui de o netăgăduită valoare istorică pentru neamul nostru, va fi analizată de sigur de cercetătorii specialiști, și nu este nevoie să o fac eu la locul acesta. Este suficient, ca să amintesc numai câteva etape din activitatea acestui bărbat, pentru că luarea aminte a celor chemați să fie îndreptați asupra figurii viguroase a generalului Herbay, rămâne în sarcina lor să stabilească definitiv rolul ce la avut în viața publică ardelenescă înainte de război.

Localitatea unde s'a simțit asăd generalul Herbay a fost Aradul. Desigur că mulți din vechii luptători încercați ai Aradului, păstrează amintirea unui ofițer austriac, cu distinsse sentimente românești, pe cari și le-a manifestat cu o lipsă de prudență, care era să-l coste viața și care în orice caz l'a costat cariera.

Toți ne amintim de atitudinea foștilor ofițeri români din armata austro-ungară. Mulți dintre ei aveau sentimente frumoase românești, alții însă s'au asimilat complet mediului și singura lor preocupare a fost validarea în cariera lor. Generalul Herbay

a fost de categoria celor dintâi și chiar în fruntea între acestia.

În cariera lui militară a avut succese, de cari toți românii erau mândri. Dar în afară de preocupările profesionale generalul Herbay s'a ocupat de probleme culturale politice și sociale românești, afirmându-se ca un serios cercetător și contribuind cu lucrările sale la progresul românismului. Chiar și în cadrele armatei a dezvoltat o activitate științifică, urmărind diferite probleme istorice românești, în colaborare cu Gheorghe Barițiu. Pe timpul când era profesor de istorie la școala militară din Sibiu, a publicat în Tribuna din Sibiu (1892) o serie de articole cu titlul „Românii în armată” și o altă serie de articole cu titlul de „Episoade” din luptele trupelor române în Bosnia și Herțegovina în 1883.

O nouă etapă în activitatea națională a acestui distins ofițer român însemnează apariția broșurei sale intitulată „Josefnătaea elementului român în concertul popoarelor europene” tipărită la Sibiu în 1905, un studiu istoric-politic, în care pulzează ritmul naționalismului care domina epoca post-memorandistă.

Generalul Herbay s'a remarcat însă și ca cercetător în domeniul politic social și militar. Orizontul lui nu s'a mărginit la cadrele politice militante din acea epocă, ci l'a stimulat să cerceteze prin metode științifice evoluția provinciilor Bosnia și Herțegovina în cursul dominației austro-ungare. La anul 1907 publică lucrarea intitulată „Dela ocupație până la anexie (1878—1908) ori lucru cultural de 30 ani în Bosnia și Herțegovina”.

Publicațiunile acestea nu au fost însă singurele. Am văzut o serie de articole apărute în nemțește în „Reichspost” și „Vedette” tratând probleme politico-militare de actualitate, toate referindu-se la problema românismului.

Competența lui indiscutabilă în materie de militară au determinat pe redactorii „Enciclopediei Române” să-i încredințeze

Cei dintâi geografi români

Cel dintâi geograf român este principele Dimitrie Cantemir.

Prima parte din opera sa „Descriptio antiqui & hodierni Status Moldaviae” este consacrată geografiei. După o scurtă introducere despre vechile ținuturi ale Daciei, el arată situația de atunci (pe la 1716) a Moldovei, clima, orografia și hidrografia, apoi ne spune împărțirea în județe.

Vorbește apoi despre păduri, despre animalele sălbatice și domestice.

În notițele economice ce dă despre producțiunea Moldovei, ne spune că viile erau de o fecunditate extraordinară: un pogon da 4—500 de vedre într'un an. Deasemenea caii erau vestiți. Există chiar un proverb turcesc: „Cele mai laudate lucruri sunt un tâuăr persan și un cal moldovenes”.

Cantemir însă scrisese opera lui în limba latină.

Cea mai veche geografie scrisă românește este din 1595. Ea se datorește arhierului Amfilohie Hotniul.

Acesta era un om foarte învățat. Studia în Polonia și în Italia, știa grecește,

ȘTEFAN BALCEȘTI.

Arburile băncii „Victoria“

Arad, 29 Noembrie.

institului de credit și eco-	1000
„Victoria“ din Arad, în sedința ținută	2000
în noaptea a. c. a aprobat următoarele	2000
filantropice și culturale:	2000
Lei	1000
de seară, Arad	1500
de Arte și Meserii, Arad	2000
„Gloria“, Arad	1000
profesională de Fete, Arad	4000
din Arad	1000
studentesc din Arad	2000
„România Jună“, Arad	5000
„Cretașilor din Arad	2000
Protopopesc, Arad	2000
„Căpilor săraci	5000
„din Arad	500
Arad	500
Othoa, Arad	2000
„România, Glogovaț	2000
Școlii Sup. de Comerț, Arad	5000
Pedagogic-Teologic, Arad	4000
„Filialei noastre, Chișineu	2000
„Șiria	2000
„Incu	2000
„Radna	2000
„Pecica	1000

Școala de Ucenici, Arad	1000
Căminul Ucenicilor, Arad	2000
Soc. Studenților în medicină, Cluj	2000
Monumentul Avram Iancu, Cluj	2000
Internatul de Fete, Arad	2000
Soc. „Crișana“, Cluj	1000
Clopoțele Bisericii din Vârșeti	1000
Soc. „România Jună“, Veneț	2000
Edificarea Bisericii Catedrale din Cluj	5000
Monumentul Xenopol, Arad	5000
Orfelinaul din Arad	3000
Școlii Super. de Comerț pentru băieți,	
Arad, pt. asigurarea unui curs pract-	10.000
ic de mod-1	
Internatul Școlii Sup. de Com., Lipova	5000

Fruntașul nostru institut, împărțind aceste nobile daruri, nu face decât să continue o tradiție din cele mai rodnice și condurătorii lui de astăzi se fac astfel vrednici de cea mai largă simpatie a opiniei publice. E și o pildă elevanță în acest gest, care se impune tuturor instituțiilor noastre economice conducătoare.

Confirmarea mandatului asasinului lui Manciuc

Iași 26. — Tribunalul S. II. a reconfirmat astăzi mandatul de arestare al lui Cornelu Zelea Codreanu.

— Tribunalul Iași S. II. a respins cererea de eliberare a studenților arestați ca complici la asasinarea lui Manciuc.

Liga pentru combaterea boalelor sociale

În curând va lua ființă o ligă națională pentru combaterea boalelor sociale.

Inițiativa inițiatorii acestei ligi a luat o ministerul sănătății publice. Banca Națională a îmbrățișat această operă și a pus la dispoziția ligii suma de 3,400,000 lei, cari va servi la înființarea de noi echipe volante, cari vor da îngrijiri populației în lunile de vară.

Se crede, la ministerul sănătății, că gestul Băncii Naționale va fi imitat și de alte instituții.

Ministerul sănătății publice studiază organizarea sanitară a țării printr-o colaborare între regiunile sanitare administrațiunile comunelor, județelor și inițiativele locale.

Pentru soluționarea multelor nevoi publice colaborarea organelor mai sus arătate este ab-olut necesară, căci statul a sporit de 55 ori contribuția în această direcție, pe când județele și comunele acordă acum suma de dinainte de război.

Reforma electorală în Franța

Paris, 26. — Comisiunea Camerei pentru reforma electorală, întrunită sub președinția d-lui Varennes, a votat cu 20 voturi contra 4 o moțiune de a nu se mai menține actualul sistem, apoi s'a votat cu 15 voturi contra 10 de a se renunța la sistemul proportional, și deasemenea cu 15 voturi contra 10 de a se reveni la sistemul cercurilor electorale mici, cu un singur deputat de fiecare cerc.

Nu mai încapă îndoială că și Camera în sedința plenară va accepta acest punct de vedere, așa încât discuția va fi numai în jurul punctului dacă să se păstreze cercurile electorale din 1914 sau să se facă altele noi.

Partidul socialist este de acord în principiu, cu revenirea la sistemul cercurilor electorale mici.

Japonezii se interesează de bogăția petroliferă a României

A sosit Miercuri în Capitală o delegațiune japoneză care are misiunea de a se orienta asupra bogățiilor petrolifere ale României.

Delegațiunea se compune din d-nii Masuji Yamaguchi și Seichi Nomoto. Cel dintâi este directorul Societății Niponeze de Petrol, cea mai mare societate petroliferă din Japonia, iar al doilea este inginer specialist în bitumele lichide.

Scopul general al acestei delegațiuni nu este numai petrolul românesc, ținta ei fiind cercetarea de p-nibilităților în combustibil lichid ale Europei, — bogăția noastră petroliferă însă atrage în special atențiunea celor doi delegați.

Petroliiștii japonezi vor rămâne aproape o săptămână în România.

În acest timp vor obține datele trebuincioase asupra petrolului nostru, de la autoritățile centrale din Capitală și și vor completa apoi ancheta prin vizite în regiunile petrolifere și în special, în centrele din Valea Prahovei.

500 000 lei poate câștiga oricine, jucând la LOTERIA PRESEI din ARDEAL și BANAT. Comandați biletele la Sindicatul Presei Române din Cluj, palatul Banfi. Tragerea la 16 Februarie 1925.

Un amiral francez refuză să primească o delegație sovietică

Londra, 28. — Se anunță din Paris, că prefectul naval din Bizerte amiralul Exelmans a fost rechemat din prină că a refuzat să primească delegația sovietică, însărcinată cu recepționarea flotei „Wranghel“ ancorat în portul Bizerte.

x Quartetul-Buxbaum e cel mai renumit din Viena, a cărui membri sunt profesorii Buxbaum și Robert Pollak, Starkmann și Morawetz membri ai operei de stat din Viena. Singurul concert în Arad îl vor ține în 7 Decembrie la orele 11 a. m. Bilete cu prețuri moderate, se pot procura la „Sando“, vis-a-vis cu suprefectura județului. (354)

(x) Harry Piel în Urania. Puțini artiști se bucură de un renume mondial ca Harry Piel. Cu prezența lui elegantă, cu jocul lui frumos a câștigat simpatia tuturor. Toate filmele, în care el joacă, sunt așteptate cu nerăbdare de public, în așa măsură îl prețuiește, că la dorința generală Direcțiunea a hotărât a lua în program filmul cel mai frumos al lui Harry Piel, „Guvernatorul Satanei“ care film în Arad a mai fost rulat și are două părți, partea primă se rulează Sâmbătă și Duminică, R-rezentatiile se încep la orele 3, 4^{1/2}, 6, 7^{1/2}, și 9 seara.

Serbarea de 1 Dec. a „Astreii“

Despărțământul Arad al „Astreii“ comemorează unirea Ardealului cu patria mamă printr-un festival artistic-literar, la 1 Decembrie, ora 17, în Palatul Cultural, cu următorul program:

1. a) Innaul regal.
 - b) „Cântec sărbătoresc“, — executate de corul seminarial, dirijat de dl Af. Lipovan.
 2. Dr. Silviu Dragomir, prof. univ: „Unirea și Ard-leii în politica românească dela 1848—49“, — conferență.
 3. D-ra Iris Barbura: „Ardeleanul“, poezie de L. T., — declamație.
 4. D-na Aurora Borel: a) „Doina Codrului“, versuri de M. Eminescu, muzică de Saaneu; b) „La noi“... melodie populară, versuri de O. Goga, muzică de Gh. Padureanu, canto, acompaniat de D-l Antoniu Tocaciu, — pian.
 5. Virgil Drahora, stud. teol.: „Cântec românesc“ de G. Coșbuc, — declamație.
 6. D-na Lucreția Pavelean, prof.: „Unirea Ardealului“, tablou vivand cu elevii școlii normale de învățătoare.
 7. „Marșul libertății“ de I. Vidu, executat de corul sem., dirijat de At. Lipovan.
- La acest festival se invită cu tot respectul autoritățile bisericești, militare, civile, instituțiunile culturale și întreaga obște românească.
- Rândurile prime sunt rezervate doamnelor prezidente ale societăților culturale, umanitare și școlii autoritaților.
- Elevii școlilor secundare de fete vor ocupa stalurile dela intrare, iar elevii din clasele superioare, — galeriile.
- Intrarea este gratuită. Biroul.

O mare expoziție a tuturor orașelor din cuprinsul țării

Arad, 29 Nov.

În cursul anului viitor — cu ocaziunea, unui mare congres al orașelor României — va avea loc la București, o mare expoziție a tuturor orașelor. Această expoziție, este privită ca unul din cele mai însemnate evenimente industriale economice, căci, după cât șunt-m informați — vor fi expuse în marile pavilioane ce se vor construi următoarele obiecte: planuri, desene, modele de giups, aquarele, fotografii, tablouri ale instituțiilor comunale — în legătură cu gospodăria comunală, — studii și tabele statistice și grafice etc. — referitoare la sistematizarea și edificarea orașelor, — instituții de salubritate publică (apudate, curățenie publice), spitale, metode de tratarea bolnavilor, edificii publice (primării, școli, case culturale, biserică etc.), apoi Uzine comunale, parcuri, arene sportive, întreținerea parozilor străzilor, transporturi în comun, legi referitoare la orașele expunătoare, presa administrativă etc. etc.

Dupăcum vedem, expoziția proiectată va fi un mijloc de întrecere, în materie de sistematizare administrativă.

Orașul Arad, va avea multe de expus și credem că pentru buna reușită a reprezentării lui, în selecționarea care se va face, va cere cuvântul și organelor de presă, cari cunosc — cel puțin în treacă — gospodăria cât mai multor orașe din cuprinsul țării.

Locul și data deschiderii acestei expoziții nu este încă fixată, dar socotim că va fi destul timp pentru alegerea și selecționarea celor cari urmează să reprezinte orașele în în capitala țării.

Șezătoarea scriitorilor români

Sâmbătă, 6 Decembrie a. c. (St. Nicolae) orele 9 seara precis va avea loc Șezătoarea literară a „Societății Scriitorilor Români“ în Palatul Cultural.

În drumurile ce le străbate spre ceie patru unghiuri ale țării, „Societatea Scriitorilor Români“ duce cu ea cugețarea și farmecul graiului nostru.

Ea este simbolul unității culturale a neamului.

Se cuvine, deci, să răspundem cu însuflețire fericitului prilej ce ni-se oferă, de a avea în mijlocul nostru pe cei mai de seamă reprezentanți ai scrisului românesc.

Biletele se pot reține din vreme la Librăria Diecezană.

Prețurile locurilor: Stal 40, 30, 20 lei. Balcon 10 lei.

Scriitorii sosesc în Arad la 6 Decembrie orele 10 a. m.

Bibliografie

A apărut: „Țara Noastră“ (Nr. 47) cu colaborarea d-lor: Octavian Goga, G. Bogdan-Duică, Al. O. Teodorescu, Radu Dragnea, Al. Hodoș, D. Iov. etc. etc.

A apărut: „Societatea de mâine“ (Nr. 32) cu colaborarea d-lor: N. Dașcovici, Ion Lupas, Eugene P. Iard, C. R. Muntean, V. C. Osvald, G. Bogdan-Duică, Onisifor Ghibu, Petru Ilcuș, Dr. Dom. Stanca, V. Vlaicu, Vladescu-Răcoasa etc.

Intrevederea Duca — Albert Thomas

România și chestia dezarmării

D. I. G. Duca, ministrul nostru de externe, a avut alături o lungă întrevedere cu d. Albert Thomas.

Obiectul discuției l-a constituit chestiunea convențiilor neratificate de România, în număr de cinc, printe cari se află aceia privitoare la indemnitatea de șomaj. Reprezentantul guvernului român a dat asigurări d-lui Albert Thomas că parlamentul român va ratifica neîntârziat acele convenții.

S'a abordat apoi importanța chestiunea care se desbate acum, chestiunea dezarmării.

D. Albert Thomas a pus în curent pe d. ministrul de Externe cu atmosfera creată la Geneva în jurul acestei chestiuni.

D-sa și-a manifestat credința că Anglia, care a cerut o amânare pentru consultarea Dominionurilor, nu numai că va lua parte la conferința dela Roma, dar va accepta protocolul.

La Liga Națiunilor se crede că încurând toate statele vor urma pilda Franței care a semnat protocolul.

Data conferinței se crede că va fi fixată în cursul lunii viitoare.

D. I. G. Duca a expus punctul de vedere al României susținând ideea pactului cu atât mai mult cu cât d-sa a prezidat la ultima adunare a Ligei Națiunilor, comisiunea dezarmării.

Se afirmă că d-sa a declarat cu acest prilej că va participa personal la conferința dela Roma.

tinescu, Al. Lapedatu, Inuleț și G. Cipăianu.

Apoi d-nii: conte de Manneville, ministrul Franței, dr. Constantinescu, președintele comisiei interimare, etc.

Toastul d-lui I. I. C. Brătianu

La șampanie, primul toast a fost ridicat de către d. I. I. C. Brătianu, președintele Consiliului de miniștri, evocând amintirile din timpul războiului mondial, prin ce ne simțim legați de d. Albert Thomas, relevând apoi serviciile inense pe cari d. Thomas le aduce păcii, prin munca depusă de d-sa în acest scop la Consiliul Ligei Națiunilor.

D. I. I. C. Brătianu și-a încheiat cuvântarea, închinând paharul d-sale pentru d. Thomas și pentru pacea generală.

Toastul d-lui Albert Thomas

D. Albert Thomas, profund emoționat de amintirile din cursul războiului evocate de d. I. I. C. Brătianu, a spus că nu va uita niciodată clipele petrecute pe pământul țării noastre și și-a exprimat credința că și atunci ca și în prezent, Franța și România sunt călăuzite de același ideal de dreptate.

Dacă e adevărat că țările unite prin sânge și ideal au luptat pentru dreptate, nu e mai puțin adevărat că ele continuă a fi unite și acum pentru același ideal.

În momentul când popoarele vor putea înfrăpti acest ideal de dreptate, pacea va fi asigurată.

Incheindu-si cuvântarea, d. Thomas a închinat paharul său pentru amiciția franco-română și pentru pacea definitivă.

INFORMAȚIUNI

Sărbătorirea zilei de 1 Decembrie

Sărbătorirea zilei de 1 Decembrie, zilei tuturor Românilor sub Sceptra, va fi sărbătorită în acestă cu solemnitatea cuvenită.

În noaptea la orele 11 se va oficia în catedrala orașului un Te-Deum, care începe — la orele 5 — va fi în sala Palatului Cultural.

Vânătoarea regală la Ciala și Pecica

Subiect al județului a fost informat de Mercuri 3 Decembrie va sosi în Arad nostru M. S. Regele Ferdinand, care va lua parte la o vânătoare în pășunala și Pecica. Programul primirei va fi publicat în următoarea ediție a zărilor noastre.

Vânătoare regală

M. S. Regele va pleca în Banat la vânătoare pentru mai multe zile. Vânătoarea va fi întovărășit de principele de regele Greciei și de principele Hohenzoln.

În noaptea nu va lua parte niciun membru al familiei regale.

Schimbarea mersului trenurilor la Căile Ferate Arad-Podgoria

De la Căile Ferate Arad-Podgoria cu efectivele de la 1 Decembrie a. c. vor pleca următor: dela Arad 5:10, 8:00, 11:20. Dela Pâncota 5:00, 7:58, 11:15. Dela Radna 5:20, 8:16, 13:40.

Teatrul de Vest se va deschide la 15 Ianuarie

Informați că deschiderea Teatrului de Vest se va face în ziua de 15 Ianuarie. Directoratul acestui teatru a fost dat în stăruie Demetriad, care va deschide teatru — la data fixată — în Oradea. Stagiunea pentru orașul Oradea începe d-ura o lună și jumătate, continuând reprezentațiile, în restul orașelor din regiunea de Vest. Se crede că stagiunea orașului nostru se va deschide la începutul lunii noiembrie și va dura timp de o lună. S'au anunțat, ca în timpul stagiunii acestui teatru, în oraș unde există trupă permanentă, această trupă să se deplaseze în alte orașe.

Expoziția II a Salonului Artistic

Sâmbătă 29 Noembrie s'a deschis, în Sala Fischer — din bulevardul Republicii — a doua expoziție a Salonului Artistic — expozanți fiind: dna Margareta Grubar și d-nii: Vilhelm Perltrott și G. Smetty. Expoziția rămâne deschisă până la 7 Decembrie a. c.

Acțiunea femeilor române

Doamnele române din localitatea noastră hotărărea să întreprindă o acțiune pentru realizarea drepturilor civile și politice.

Expoziție de pictură

Expoziția și mult apreciatul nostru pictor C. Minisan, își va deschide expoziția în ziua de 21 Dec. în Palatul Cultural.

Când sărbătorim Paștele

Hotărârea Sinodului

Sinodul a năruit o comisiune însărcinată cu stabilirea zilelor când urmează să sărbătorim Paștele în conformitate cu noul calendar. Membrii acestei comisiuni sunt domnia profesor Drăghici, arhimandritul Scriban, dr. Chiriacescu, dr. Coulescu, Lalescu și profesor Dragomir Demetrescu.

Comisiunea și-a terminat lucrările și va propune Sinodului fixarea sărbătorilor de Paști pe o perioadă de 10 ani pe baza calculului calendaristic ce le-a făcut. Comisiunea va mai propune Sinodului ca zilele de Paști să fie fixate periodic pe câte 10 ani.

Imprumut C. F. R.

Știrea că vizita generalului englez, dl Osborne Mance, care se găsește de câteva zile în Capitală, ar fi în legătură cu un mare imprumut al C. F. R. în Anglia, se confirmă tot mai mult.

Din județ

Sinucidere

În ziua de 22 Noembrie a. c. locuitorul Lubusca Vasile în etate de 50 ani, din comuna Piliu Mare, s'a sinucis prin strangulare. Cauzele acestei funeste hotărâri nu se cunosc.

Incendii

În noaptea de 21 Noembrie a. c. a luat foc o șură de paie a locuitorului Răduț Leocov din comuna Șimoneșt, aducându-i pagube de 20.000 lei.

În ziua de 12 Noembrie a. c. a luat foc casa, grajdul fânului și pailie locuitorului Lungu Andrei din hotarul comunei Iarcoș. Pagubele se ridică la 35.000 lei.

Linia aeriană Londra-București-Calcuta

Londra, 26. — Vice-mareșalul „aerului“ sir Sifton Branker, directorul aviației civile britanice a părăsit Londra cu un avion, întovărășit de generalul român Heuțescu. Dela Paris sir Branker a plecat cu avionul la Varșovia, iar de aci va porni spre București.

După declarațiile făcute de sir Sifton Branker corespondentului zărilor „Evening News“, proiectul său e să stabilească o cale permanentă aeriană spre a lega diferitele părți ale imperiului britanic.

Calea aceasta aeriană nu poate fi stabilită decât cu cooperarea tuturor țărilor, prin care va trece dânsa. Se vor stabili baze aeriene în aceste țări — între care și România — în așa mod, încât aparatele să fie schimbate în diferite aeroporturi, așa cum schimbă pasagerii trenurile.

Linia Londra-Calcuta va trece prin București.

Anul 1925 va fi rezervat lucrărilor în vederea executării acestui program.

Loteria Sindicatului Presei din Cluj

Un pachet de țigări costă 6 lei. Fumezi țigările și nu rămâne decât scrumul. Un bilet de LOTERIA PRESEI din ARDEAL și BANAT nu costă decât 2 lei, și vă dă posibilitatea de a participa la distribuirea unor câștiguri în valoare de 500 mii lei. Tragerea va fi la 16 Februarie 1925. Comandați bilete la Sindicatul Presei Române din Cluj, palatul Banfi.

Amendarea unui contravenient

Judecătoria de ocol a pețesit — cu una mie lei — pe locuitorul Filip Czettel, care a contravenit ordinilor, prin nedeclararea Comisiei de rechiziții, locușă devenită goală, în proprietatea sa din str. Malul Mureșului No. 10.

Un divorț interesant

Pentru eludarea unei legi române

BUDAPESTA, 23. — Zărele povestesc un caz interesant de divorț petrecut într-o familie aristocratică din Budapesta.

Un conte maghiar, urmaș al unei lungi serii de nobili, a divorțat după 22 ani de căsnicie cu o contesă, de familie tot atât de veche. Cei doi foști soți au venit împreună la tribunal să asculte sentința și au părăsit tribunalul ținându-se de braț și în cea mai bună dispoziție.

Motivul? Iată-l, cel puțin așa cum îl arată zărele locale.

Nobila pereche posedă în Ardeal o moșie de 6000 juzăre. O parte din această moșie a fost expropriată; restul a rămas proprietarului, dar cu condiția să opteze pentru cetățenia română, deo rece străinilor li se expropriază moșia în totalitate.

Domnul conte nu vroia însă cu nici un preț să devie cetățean român și nici cei trei fi ai lui nu voiau să piardă cetățenia maghiară.

Toate intervențiile lui la București au fost de prisos. Autoritățile române se pregăteau să proclame exproprierea totală. Atunci d. conte avu o idee genială. Trecu moșia pe numele nevastă, apoi ceru divorțul, pe care tribunalul din Budapesta îl a aprobat imediat.

Dna contesă optă pentru cetățenia română și se mută pe moșia ei. Pe fostul ei soț, l-a angajat ca administrator și l-a luat cu dânsa pe moșie. Se afirmă că doamna contesă se află în tandrețe cu noul ei administrator și că trăiește chiar în concubinaj cu dânsul. Dar moșia i-a rămas, proprietarul nemaifiind nici străin, nici absentist.

Dacă n'o fi adevărată povestea, cel puțin e nostimă.

a cazanelor care se găsesc în depozitele C. F. R., cum și în diverse stațiuni, cu destinație pentru particulari și pentru autoritățile statului.

Astfel se citează cazul societății „Redeventa”, care are 3 mi tone de prădat și nu le poate expedia din lipsa de vagoane cisterne.

Comercializarea minelor dela Lonja

Consiliul superior de control și îndrumare întruist la ministerul de industrie și comerț, a luat în discuție chestiunea comercializării minelor de cărbuni dela Lonja.

Statutele acestei noi societăți au și fost întocmite de minister, urmând acum să se porcezeze la constituirea întreprinderii pe baza legii comerțului.

Intr'o nouă sesiune se va stabili modul de subscriere la această societate iar funcționarea ei va începe, se crede, prin luna Ianuarie.

Știri externe

Riga. — Agenția telegrafică rusă „Rosta” anunță că lucrările de electricare ale industriei petrolifere din Baku înaintează repede. În toate minele și uzinele, motoarele cu aburi sunt înlocuite cu motoare electrice. Consumația de energie electrică în cursul ultimului exercițiu a atins cifra importantă de 256 milioane kilowatt-ore.

Praga. — După o declarație făcută în Camera, datoriile publicate ale Cehoslovaciei sunt de 29.363 milioane coroane cehoslovace, din cari 19.756 milioane datorii interne, 5.307 milioane datorii externe și 4.300 milioane d.torii rezultând din obligațiunile luate prin tratatele de pace.

VIENA. — Din Moscova se anunță: A doua emisiune a băncii pentru comerțul exterior din Rusia sovietică, în valoare de 10 milioane ruble a fost completă subscrisă. După cum se știe prima emisiune, care avea aceeași valoare fusese acoperită în întregime de capitaliști străini. Acum comisariatul afacerilor externe și Banca de stat au răscumpărat acțiunile primei emisiuni astfel încât Banca comerțului exterior a devenit o instituție oficială.

— 00 —

Devizele și valuta.

Rador, 29 Noembrie.

Zürich: Deschiderea: Inchiderea:

Berlin:	12350	—	1233750
Amsterdam:	20920	—	20925
New-York:	517675	—	51780
Londra:	239925	—	2398
Paris:	2795	—	2793
Milano:	225050	—	2250
Praga:	1555	—	1555
Budapesta:	6950	—	6950
Belgrad:	755	—	750
București:	270	—	265
Varșovia:	9950	—	9950
Vienna:	7295	—	7285

București închiderea: Paris 10.65, Londra 920, Berlin—, Newyork 197.50, Milano 893, Zurich 38.40, Vienna 28.—, Praga 595, Budapesta —

Valute: Napoleon 730, Marca de aur 44, levo 130, lira turcească 95, font englez 895, franc francez 10,50 franc elvețian 36.—, lira 850, drachma 320, dinar 260, dolar 193.—, coroana austriacă 27.—, coroana maghiară 26.—, școl 550, Marca polonă 34.—.

Cețiți și răspândiți Tribuna Nouă

Tipografia „Aradul”

ARAD, Bul. Reg. Maria 12. (În curte la dreapta)

Succesele lui Mamuth în străinătate

Cei doi luptători români, Mamuth și Petre Sonda, au ajuns obiectul solicitărilor celor mai de frunte managers ai marilor centre din Occident.

Străinătatea începe astfel să sibă mai multe și frumoase prilejuri de a cunoaște România chiar pe tărâmul sportiv.

Păcat doar că, unele zăre străine, se abțin să considere pe Mamuth drept ture, deși luptă pretinzându-se la centura tricolorului nostru național și e veșnic întovărășit de Petre Sonda care servindu-i de sparing-partener a ajuns într'o formă ce ne va face frumoase surprize în Ianuarie, când amândoi vor reîtra în țară.

Deocamdată o scrisoare a lor ne vestește că sunt în Franța, sub conducerea unui manager belgian care și-a propus să aranjeze cu orice chip, la Anvers, întâlnirea cu Laurent Gerstmanns, campion european; apoi la Paris, cu elvețianul Robert Roth, campion mondial de luptă liberă și Constantin le Marin, fost maestru al compatriotului nostru P. Sonda.

Atletism

Recordul prăjinei

E vorba de performanța reușită de americanul Ralph Spearow în Japonia, mai precis, la Tokio, care la săritura cu prăjina, a trecut 4.22 m.

Statele-Unite reintră deci din nou în stăpânirea acestui record, pierdut la 3 Septembrie 1922, când norvegianul Ch. Hoff a sărit 4.12 m. bătănd cu 3 cm. recordul olimpicii american F. Foss stabilit în Anvers în 1920.

Se știe că din Septembrie 1922 Hoff și-a ameliorat recordul mondial sărind 4.20 la 4 și 4.21 la 22 Iulie 1923.

Astăzi centimetru lui Spearow îi decerne unul dintre titlurile mondiale cele mai dificile de obținut.

Acest Spearow a fost al șaselea la finala olimpică a acestei specialități. Înălțimea sa 1.47 cm în 4 luni Progres enorm.

Angajamentele străine „Grand Prix de Paris”

Grajdările franceze de cai și-au numărat mare elementele de valoare sceltă în ursele clasice engleze ce se disputa în anul 1920.

Reciprociitatea va fi cu siguranță în ce privește participarea celor mai mareașle englezi în Grand Prix de aceleș an.

Nu suntem, e adevărat, încă în listelor complete de angajamente, foile oficiale ale altor state cunoașterea scrierilor făcute la Roma și la Londra, în anul 1926. Italia și-a înscris în premiu 21 de concurenți în timp ce anul viitor și-a înscris numai 4, iar anul trecut nici o înscriere.

Crescătorii și proprietarii de canalul Măncii, au înscris în anul 1925 și 86 pentru Grand Prix a um un au. Pentru anul curent au fost cu totul excepționali, deosebit de precitari din Anglia au înscris 124 renți, însă afară de mediocrii Concici un alt element nu a trecut canalul.

Reclama e sufletul comerțului

Desideriu Steinitzer salon de foto Arad, Bulev Regina Maria 20, vis-a-vis de feneaua „Dacia”. Fotografii artistice, trete. Măriri de fotografii pt. copii.

Masini de cusut in rate, mare asortiment de becuri, precum și totfelul de articole electrice cu prețurile cele mai convenabile se pot prezenta la **SCHWARTZ mechanic**, Arad, Strada Brancovicu (Lăzar Vilmos-ului).

Nr. act. 1914/1924. **Publicațiune de licitație.** Subsemnatul Dr. Silviu Păscuțiu notar public la Arad aduce la cunoștință publică că Dl. Nicolae Codrean domiciliat în Siciuă espirând fără rezultat termenul indicat în notificarea făcută prin subsemnatul sub Nr. 1705/1924 vinde la licitație publică pe lângă intervenția noastră, în dauna, rizicului și cheltuiala firmei „COLLIN” din București, căzută, în întârziere un autotractor fabricațiunea Ford, care se poate vedea până în ziua de licitație la firma „Întreprindere de Automobile și Mașini din Arad” Strada Alexandri. Termenul licitației este ziua de **2 Decembrie 1924**

mai multe terenuri case în Micalăca-Nădău locurile cele mai frumoase cu prețuri avantajoase. Adresa: **MUNTEAN**, Arad, Str. Brancovici (f. Lazar Vilmos-ului).

Nr. G. 9779—1924. **Publicațiune de licitație**

Pe baza deciziei judecătorești de Arad No. de mai sus, mobile și alte obiecte prețuite în suma de Lei 1600, cuprinse în favoarea lui Szilard Csillag contra titlului pentru suma de Lei 300 capitalitate de 5% dela 15 Septembrie 1924, stabilite până în prezent în suma de 294 se vor vinde la licitație publică în Strada Brătianu Nr. 19, în ziua de 2 Decembrie 1924 la orele 3 d. m. Arad, la 21 Noembrie 1924. Exec. jud. reg.: Gh. Ciupă

Dr. SILVIU PĂSCUȚIU, notar public. (349) **GEZA NAGY** fotograf, se efectuează cele mai moderne fotografii pentru copii, portrete în toate genurile și gust aranjate. Măriri de fotografii după cele mai bune procedee. Măriri de fotografii în orice mărime. Atelierul permanent în Arad, Bulev. Regina Maria (fostă Andrássy) Nr. 8. (31)

Parlamentul

Camera

Urmarea ședinței dela 27 Noembrie

Chestiunea hârtiei

D. CONST. BRĂTIANU, luând cuvântul arată că toată această chestiune se bazează pe o confuzie întruicivă căștigurile întreprinderilor trebuie socotite la etalonul aur, așa cum se socotesc azi beneficiile tuturor industrieilor.

D. Dinu Brătianu a analizat bilanțurile societăților petrolifere cari au dat beneficii fantastice; b) bilanțurile caselor de editură cari au câștigat 140 la sută. „Protestați împotriva fabricilor de petrol ca să contribuiți la ieftinirea hârtiei”.

Ora o ul a susținut că scumpirea zărelor nu se dat săvază scumpirea prețului hârtiei ci sporul de salarii ale lucrătorilor din industria tiparului și cotei care se dă vânzătorilor. D. Dinu Brătianu mai susține că trutul hârtiei a făcut avantați zărelor, vânzându le mai ieftin hârtia, în schimb avantajul date de ministru de industrie fabricilor cartelate, la procurarea combustibilului.

Când combustibilul n'a mai fost procurat avantajos, fabricile de hârtie au sporit prețul produselor la 19 lei kilogramul. Totuși, pentru zăre, s'a dat hârtia cu 17 lei și 50 bani kilogramul.

„Trutul hârtiei nu este răufăcător. Oficiul de vânzare nu soorește prețul fabricilor. Fiecarei fabrici i se plătește de către oficiu hârtia pe care o predă spre vânzare.

Ședința s'a ridicat. Continuarea ședințelor în chestiunea hârtiei a fost fixată pentru Joi 4 Decembrie a. c.

Ședința de noapte

D. președinte M. ORLEANU a deschis ședința la orele 9 și 30 s'ara, în prezență pe banca ministerială fiind dâni G. Mărzescu și G. Tătărescu.

Alegerea dela Dej

D. MIHAI POPOVICI. — În 3 și 4 Decembrie este alegerea dela Dej.

Silurea voinței alegătorilor se desfășoară în toată sălbătăcia. Organele administrative se transformă în agenții electorale și în locul organizației de partid inexistentă. Primarii, notarii, sunt amenințați cu destituire în caz că nu va fi ales candidatul liberal.

Alegerea dela Romanai

D. P. BRATAȘANU afirmă că guvernul a premeditat violențarea alegerii dela Romanai, când a nuuit în vederea acestei algeri ca prefect la Romanai pe d. T. Oroveanu. D-sa enumeră o serie de ingerințe săvârșite în această alegere și face guvernul responsabil de toate nelegiurile săvârșite.

D. ALEX. VAIDA-VOEVOD spune că d. Ion Brătianu desconsideră parlamentul. După ce a pus să fure urnele și să falsifice

alegerile, se ascunde, nu vine la Camera.

D. G. TATARESCU. Răspunderile nu se pot despică. Sunt aici și răspund de toate acțiunile ministerului de interne.

D. P. BRATAȘANU. Guvernul ajuns la cărmă prin fraudă, va pleca isgonit de hula poporului, care se va deștepta odată și odată.

D. I. BUZDUGAN povestește ca martor ocular cum s'au desfășurat ilegalitățile săvârșite de guvernai la alegerea d. Romanai.

Când stătea noaptea de pază la Arcești, a fost ch mat să prindă hoțul de urne.

Cuvântătorul povestește cum județul era cutreerat de bande bătăuși aduse din Buzău, sub cond cerea deputatului Dănescu.

D. dr. N. LUPU, istoriseste cele petrecute la Romanai, arătând că s'a violențat voința al gătorilor prin furtul voturilor de către oamenii cărmuirii, conduși de d. Ianculescu.

În timpul povestirii, s'au produs violente altercații între domni d. Lupu, I. Florian, I. Mihălcă și I. D. Ianculescu, încrucșându-se apostrofe.

D. MARIN VOICULESCU, alesul contestat dela Romanai, se apără de acuzațiile aduse spunând că e popular în județ și că deci n'avea nevoie de ingerințe, cari nu se putea face fiindcă prefectul, d. Oroveanu, îi era vrăjmas.

D-sa a recunoscut că comuna Izlaz a fost contaminată.

D. GR. FILIPESCU. Și pe vremea veche se contaminau comunele în alegeri, dar nu se spunea și nu se furau urnele (falsitate).

D. MARIN VOICULESCU încheie spunând că pr mește să fie prima jertfă pe altarul moralității politice în România, cu condiția ca opoziția să renunțe la perfidia ei.

Se închide discuția, se procedează la vot și rezultatul votului e nul, neîntruindu-se quorumul prevăzut de regulament.

Domnul președinte ORLEANU. Votul se va repeta la începutul ședinței viitoare.

Alegerea dela Bocșa-Montană

Se ia în discuție alegerea dlui Vuia la Bocșa-Montană.

D. G. POP susține contestația, enumărând o serie de nelegiuri și abuzuri săvârșite de liberali ca și la Romanai și chiar mai grave.

Guvernul a desfășurat o teroare sălbătecă trimițând pe doi subsecretari de stat, cari au făcut un adevărat „cerculism” satisfăcând cu promisiuni toate ambițiile locale.

S'a călcat legea electorală cu o îndrăzneală fără margini, s'a batjocorit voința poporului și acum se întinde mușamaua peste toate ticăloșiile săvârșite.

Ședința s'a ridicat la miezul nopții, d. vice-președinte P. Piso anunțând continuarea ședințelor asupra acestei alegeri pe Joi viitoare.

Economice.

Prețul pâinii

D. Tancred Constantinescu, ministru industriei și comerțului, fiind întrebat asupra încercărilor de a se măsura prețul la pâine, a răspuns că nici o măsura de preț nu se vor putea face fără avizul ministerului.

Cei cari vor încerca ridicarea prețului la pâinea neagră și intermediarii vor contraveni la legea speculei.

Petrolifere

Eri a expirat termenul pentru depunerea cererilor în vederea acordării pe perimetre din terenurile petrolifere ale statului.

S'a încheiat un proces-verbal de toate cererile prezentate până astăzi, după care ministerul va procedă la publicarea lor în „Monitorul Oficial”.

Apoi consiliul superior de mine va proceda la distribuirea perimetrelor.

Transportul petrolului

Pentru a se evita o eventuală încetare a fabricării țiteiului provenit din redevența statului, și aceasta din cauză că fabricile n'au vagoane cisterne pentru a-și expedia produsul, ministerul de comerț și industrie a cerut măsuri urgente.

Aceste măsuri privesc descărcarea la timp

Fiecare zi nouă confirmă convingerea, că gustul foarte plăcut și co oare brun-aurie la cafea, se datorește numai **Veritabilul Franck**